

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Peuterspeelschool 't Vogelkwartier

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 4 februari 2019

Samenvatting

De inspectie heeft op 19 oktober 2018 een onderzoek uitgevoerd naar de voorschoolse educatie op peuterspeelschool 't Vogelkwartier. De reden voor dit onderzoek is dat de gemeente waarin de peuterspeelschool is gevestigd, meedoet aan een pilot. In deze pilot Herijken toezicht op voor- en voerschoolse educatie (vve) en kinderopvang onderzoeken we onder andere of de gemeente en de kinderopvangorganisaties zicht hebben op de kwaliteit van de locaties en of zij zorgen voor verbetering van de kwaliteit. Met locaties bedoelen we kinderdagverblijven, peuterspeelscholen en de groepen 1 en 2 van basisscholen. Daarom hebben we op meerdere locaties in de gemeente Hengelo een onderzoek uitgevoerd.

Kinderopvangorganisatie: Spring!

LRK-nummer: 284953386

Wat gaat goed?

We vinden dat de pedagogisch medewerkers op een positieve en warme manier met de peuters omgaan. Ze kijken naar wat de peuters al kunnen en wat ze nog moeten leren. Vervolgens helpen ze de peuters door bijvoorbeeld de woorden van het thema te herhalen met één peuter of een klein groepje peuters. Bovendien werken de pedagogisch medewerkers met een duidelijk een dag- en weekplanning waardoor de dagelijkse doelen helder zijn. De peuters voelen zich prettig en doen actief mee. De inrichting van de ruimte is sfeervol, gericht op het thema en aantrekkelijk. Daarnaast leggen de pedagogisch medewerkers bij elk thema spelmaterialen en boekjes klaar en zorgen ze voor afwisseling zodat de peuters steeds nieuwe dingen leren. De pedagogisch medewerkers overleggen met elkaar en bereiden samen het thema voor. Ze verdelen de praktische zaken en weten waar ze goed in zijn en wat ze nog willen leren. Ze staan open voor feedback die ze krijgen.

Wat kan beter?

De pedagogisch medewerkers kunnen ouders nog meer stimuleren om thuis met hun kind te spelen door bijvoorbeeld spelletjes mee te geven. Ook vinden we dat er mogelijkheden zijn om de inhoudelijke samenwerking met de basisscholen te versterken. Als laatste missen we een plan waarin staat wat er al goed gaat op de peuterspeelschool en waar ze dit jaar samen aan willen werken om steeds beter te worden.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op 't Vogelkwartier.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair Onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groep, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch-educatief coach, een orthopedagoog van het Expertisecentrum Jonge Kind (EJK) en de directeur van Spring!. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de pedagogisch-educatief coach, de orthopedagoog van het EJK en de directeur van Spring!.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- K** Kan beter
 - V** Voldoende
 - G** Goed
-

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op 't Vogelkwartier.

Conclusie

We waarderen de kwaliteit van de voorschoolse educatie op peuterspeelschool 't Vogelkwartier als voldoende. We constateren dat het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers op orde is. De standaard Zicht op ontwikkeling is als voldoende gewaardeerd. Het aanbod bereidt de peuters goed voor op de basisschool. Dit zien wij terug in de inrichting van de leeromgeving en in de werkwijze bij het overbrengen van het aanbod. Dit biedt de basis om met de geconstateerde punten die beter kunnen, aan de slag te gaan. Tenslotte zien wij mogelijkheden om de samenwerking met de basisscholen te versterken.

Context

Peuterspeelschool 't Vogelkwartier is gehuisvest in wijkcentrum voor Klein Driene, de Noork en Elsbeek. 't Vogelkwartier is één van de drie peuterspeelscholen die (nog) geen deel uitmaken van een integraal kindcentrum (IKC). Dit is wel het voornemen.

Op de dag van het onderzoek waren er 14 van de 15 peuters aanwezig. Drie kinderen hebben een vve-indicatie van het consultatiebureau.

Per 1/1/2018 is de peuterspeelzaalorganisatie Spring! als gevolg van de harmonisatie overgenomen door de gezamenlijke schoolbesturen in de gemeente Hengelo. Dit is een verandering voor de teams op de locaties.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 11 juli 2017 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden wel/geen tekortkomingen vertoonden.

Afspraken over vervolgtoezicht

- We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op 't Vogelkwartier.

3.1. Ontwikkelingsproces:

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod			<i>2</i>
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Pedagogisch-educatief handelen		•	
OP4 (Extra) ondersteuning		•	
OP6 Samenwerking		•	

OP1 Aanbod: goed

Op peuterspeelschool 't Vogelkwartier gebruiken de pedagogisch medewerkers een integraal vve-programma om de ontwikkelingen van de peuters te stimuleren. Daarnaast maken ze gebruik van een jaarprogramma. Uit de groepsmap en de observaties blijkt dat de pedagogisch medewerkers gericht werken aan de doelen van het thema. Bovendien werken ze met een duidelijke dag- of weekplanning waardoor de dagelijkse doelen helder zijn.

Tijdens de observatie op de groep hebben we gezien dat de pedagogisch medewerkers in het aanbod, in hun taalgebruik en het gebruik van materialen, rekening houden met de verschillende niveaus van de (doelgroep)peuters. De pedagogisch medewerkers voeren een intakegesprek met de ouders zodat de peuters vanaf de start op de peuterspeelschool een passend aanbod ontvangen. Hierdoor krijgen zij een goed beeld van de ontwikkelingen van de peuters waar ze op aansluiten.

De inrichting van de ruimte is sfeervol, duidelijk gericht op het thema en heel aantrekkelijk. Er zijn verschillende hoeken met levensechte materialen voor de peuters om ontdekkingen mee te doen. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat de spelmaterialen, de boekjes en puzzels aansluiten op de woorden die bij het thema horen. We vinden dat de pedagogisch medewerkers hierdoor een rijk en gevarieerd aanbod creëren voor de peuters. Tenslotte zien we dat de pedagogisch medewerkers veel aandacht hebben voor ontluikende geletterd- en gecijferdheid.

OP2 Zicht op ontwikkeling: voldoende

We waarderen de standaard Zicht op ontwikkeling als voldoende. Tijdens het onderzoek hebben we gesproken met de pedagogisch-

educatief coach, de orthopedagoog van het Expertisecentrum Jonge Kind (EJK) en de directeur van Spring!. De pedagogisch medewerkers volgen de brede ontwikkelingen van de peuters met behulp van een gestandaardiseerd volginstrument dat past bij de gehanteerde vve-methode. Ook nemen ze de peutertoetsen af voor taal en rekenen. In het groepsplan maken zij, op basis van de analyse van deze gegevens, een indeling van de peuters in drie groepen (pietere peuters, de basisgroep en de tutorgroep). Ze beschrijven in het groepsplan aan welke doelen in het thema wordt gewerkt, welke activiteiten daar bij horen en wanneer zij dit aanbieden. De pedagogisch medewerkers noteren wat hen per peuter opvalt. Als zij zich zorgen maken, overleggen ze met ouders. Indien nodig overleggen de pedagogisch medewerkers met de orthopedagoog.

Als de ontwikkeling stagneert, krijgen de peuters een plan van aanpak. Dit plan bevat naast aantekeningen over opvallende punten in de ontwikkeling van de peuters ook acties om de peuter verder te helpen in de ontwikkeling. Omdat de pedagogisch medewerkers dagelijks een vaste structuur in alle groepen hanteren, lukt het hen de benodigde zorg te plannen. Tenslotte bespreken de pedagogisch medewerkers na afloop van elk thema of de geboden hulp het gewenste resultaat heeft gehad. Op deze manier is er sprake van een heldere zorgcyclus.

OP3 Pedagogisch-educatief handelen: voldoende

Tijdens het onderzoek hebben we samen met de pedagogisch educatief coach het handelen van de pedagogisch medewerkers geobserveerd. We vinden dat de pedagogisch medewerkers op een positieve en warme manier de peuters (en hun ouders) tegemoet treden. Zij hebben veel aandacht voor alle peuters en treden de peuters respectvol tegemoet. De pedagogisch medewerkers gebruiken een vaste structuur en de dagelijkse regels en routines zijn bij alle peuters bekend. Op 't Vogelkwartier is daarom een voorspelbaar en betrouwbaar positief klimaat. De peuters voelen zich hierdoor prettig en doen actief mee met alle activiteiten en spelen veel met elkaar.

Indien nodig stimuleren de pedagogisch medewerkers de peuters om mee te spelen en om mee te doen in gesprekjes. Zij wisselen af in het stellen van open en gesloten vragen en gebruiken veel (thema)woorden. De pedagogisch medewerkers en de stagiaire hanteren onderling een duidelijke rolverdeling en organiseren verschillende doelgerichte activiteiten voor de hele groep, voor groepjes peuters en voor individuele (tutor) peuters.

Tenslotte zijn wij positief over het gebruik van taal door de pedagogisch medewerkers en over de manier waarop de inbreng van de peuters gewaardeerd wordt.

OP4 (Extra) ondersteuning: voldoende

Het Expertisecentrum Jonge Kind (EJK) speelt een belangrijke rol in de

begeleiding van de pedagogisch medewerkers bij de peuters die extra zorg nodig hebben. De orthopedagoog van het EJK observeert op de groep het gedrag van de peuters en stelt handelingsadviezen op voor de pedagogisch medewerkers. Daarnaast informeren zij ouders over hoe het gaat met hun peuter en wat mogelijke vervolgstappen zijn als de pedagogisch medewerkers zelf niet langer de noodzakelijke zorg kunnen bieden. Op 't Vogelkwartier troffen we daarvan verschillende voorbeelden aan en de ouders met wie we spraken, waarden de wijze waarop zij daarbij geholpen worden.

OP6 Samenwerking: voldoende

De samenwerking met de ouders vindt plaats op verschillende momenten. De pedagogisch medewerkers organiseren aan het begin van elk thema een koffieochtend waarvoor ouders worden uitgenodigd. Ze geven een toelichting op het thema, de woorden die aan bod komen en zij laten zien aan de hand van activiteiten hoe ouders thuis met hun kind kunnen spelen. Aan het eind van elke ochtend kijken de pedagogisch medewerkers en de ouders samen terug op de dag. De pedagogisch medewerkers informeren de ouders over de ontwikkeling van de peuters. De pedagogisch medewerkers kunnen, afhankelijk van de kenmerken van de ouderpopulatie, activiteiten toevoegen, zoals het meegeven van spelmaterialen waarmee de peuters daadwerkelijk thuis kunnen spelen. De peuterspeelschool werkt samen met partners in de zorg, het EJK, voor peuters die extra ondersteuning nodig hebben.

De inhoudelijke samenwerking tussen de peuterspeelschool en de basisschool staat in de kinderschoenen, de eerste stappen op weg naar een IKC worden gezet. 't Vogelkwartier zorgt voor de overdracht van informatie over de peuter bij de overgang van de peuterspeelschool naar de basisschool. Op dit moment is van een inhoudelijke doorgaande lijn tussen de voor- en de vroegschool is nog geen sprake.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie:

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•		

OR1 Ontwikkelingsresultaten: kan beter

De pedagogisch medewerkers hebben per peuter in beeld wat de vaardigheidsgraad is. Maar voor de locatie als geheel is niet bekend wat de ontwikkelingsresultaten van de peuters zijn en er zijn geen doelen geformuleerd. Daarom is het onduidelijk of

de doelgroepeuters zich ontwikkelen naar verwachting en of het gelukt is om hun achterstanden te verkleinen voordat zij naar groep 1 van de basisschool gaan. Dit kan verbeterd worden.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie:

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

KA1 Kwaliteitszorg: voldoende

De conclusie bij de kwaliteitszorg is dat we het als voldoende beoordelen omdat de houder in verschillende beleidsplannen beschrijft wat haar maatschappelijke opdracht is en hoe zij de kwaliteit van de voorschoolse educatie bewaakt en verbetert. Tevens zien we dat er weer gerichte observaties plaatsvinden, maar van het planmatig uitvoeren van de pdca-cyclus is op dit moment nog geen sprake. We geven in deze transitiefase een voldoende oordeel op basis van het vertrouwen dat we hebben in de aansturing zoals die na de zomervakantie weer is opgepakt. Veel beleidsvoornemens worden, nu samen in IKC verband, opnieuw besproken en al gedeeltelijk gerealiseerd.

KA2 Kwaliteitscultuur: voldoende

De pedagogisch medewerkers op peuterspeelschool 't Vogelkwartier werken al meerdere jaren samen op de groep. Zij worden daarbij ondersteund door een stagiaire. Zij overleggen met elkaar, bereiden samen het thema voor en verdelen de praktische zaken. Zij vragen om en staan open voor de feedback die ze krijgen van de pedagogisch coach en van de orthopedagoog van het EJK. Hiermee laten ze zien dat ze zich bewust zijn van het effect van hun eigen handelen op de ontwikkeling van de peuters. Wij constateren bereidheid om samen de voorschoolse educatie te verbeteren. Het opleidingsplan van Spring! is in concept beschikbaar.

KA3 Verantwoording en dialoog: voldoende

De verantwoording voldoet in de basis. De verantwoording van 't Vogelkwartier richting de omgeving is in de basis op orde. Dat betekent dat de locatie richting de gemeente de gegevens aanlevert over het aantal doelgroeppeuters en het aantal maanden dat zij vve hebben ontvangen. De verantwoording naar ouders vindt plaats door de informatie in het pedagogisch beleidsplan en informatie over vve via het ouderinformatieboekje en de informatie via digitale media. Van meedenken en meebeslissen van ouders is nog geen sprake. Dit kan versterkt worden. Dat geldt ook voor de verantwoording richting de gemeente en het EJK. Deze verantwoording kan meer dan nu het geval is, gericht zijn op de kwaliteit van de voorschoolse educatie.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

De peuterspeelscholen van Spring! zijn onderdeel van Stichting Spring! Peuterspeelscholen. Met ingang van 1 januari 2018 is Spring! bestuurlijk ondergebracht bij de drie schoolbesturen voor primair onderwijs in Hengelo. Deze nieuwe bestuurlijke constructie heeft geleid tot grote veranderingen in de bedrijfsvoering en organisatiestructuur van Spring!. De eerste helft van 2018 heeft vooral in het teken gestaan Spring! in deze nieuwe constellatie te positioneren.

De kwaliteit van werken heeft hierdoor minder aandacht gekregen. De bevindingen van de inspectie dat door de reorganisatie op een aantal onderdelen verlies van kwaliteit is te zien, kwamen dan ook niet als een verrassing en werden reeds onderkend.

De bevindingen hebben betrekking op de volgende onderdelen:

- kwaliteitszorg;
- ontbreken van een heldere taakomschrijving en verantwoordelijkheidsverdeling in IKC verband;
- zicht op ontwikkelingsresultaten van kinderen;
- warme overdracht gegevens kinderen naar basisschool;
- ouderbetrokkenheid.

Met ingang van het nieuwe schooljaar (september 2018) heeft Spring! een aantal maatregelen getroffen om te werken aan kwaliteitsverbetering en de pedagogisch medewerkers te ondersteunen in hun werk.

- Met ingang van september 2018 is een pedagogisch-educatief beleidsmedewerker/coach aangesteld.
- Per IKC zijn afspraken gemaakt wie verantwoordelijk is en kan zijn voor de kwaliteit op de peuterspeelschool; de pedagogisch-educatief beleidsmedewerker en/of de intern begeleider van de basisschool.
- Per 1 januari 2019 zijn 12 peuterspeelscholen (15 in totaal) gehuisvest in basisscholen en maken deel uit van een IKC. Uiterlijk 1 januari 2020 zijn de 3 andere speelscholen ondergebracht in een basisschool.
- Per IKC wordt een keus gemaakt welk Kind-Volg-Systeem gehanteerd wordt en wordt een plan opgesteld hoe dit geïmplementeerd wordt in de peuterspeelschool. De locaties die nog geen onderdeel uitmaken van een IKC blijven vooralsnog werken met CITO.

Wij verwachten dat in 2019 de IKC ontwikkeling een sterke impuls zal geven aan de voorschoolse educatie. Wij hebben er alle vertrouwen in dat dit een belangrijke bijdrage zal leveren aan het verbeteren en verhogen van de kwaliteit.